

น้ำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ

น้ำเป็นสารเคมีที่มีสูตรทางเคมี H_2O น้ำจากธรรมชาติ (Natural water) ได้แก่) น้ำที่อยู่ในวัฏจักรน้ำ (water cycle หรือ hydrologic cycle);
atmosphere, soil water, surface water,
ground water เป็นต้น

พารามิเตอร์สำหรับคุณภาพน้ำ

- Chemical/physical parameters

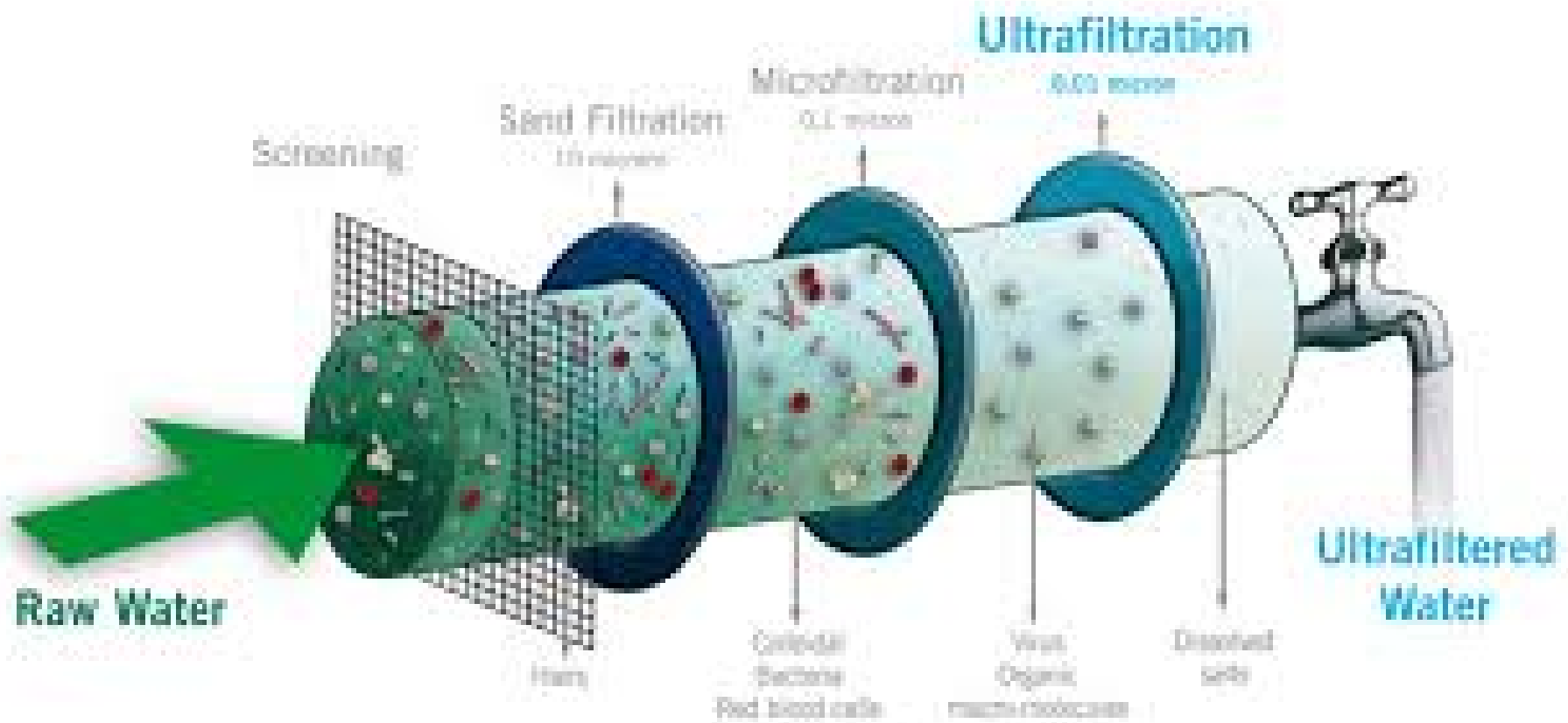
-include heavy metals, trace organic compounds, total suspended solids (TSS), and turbidity

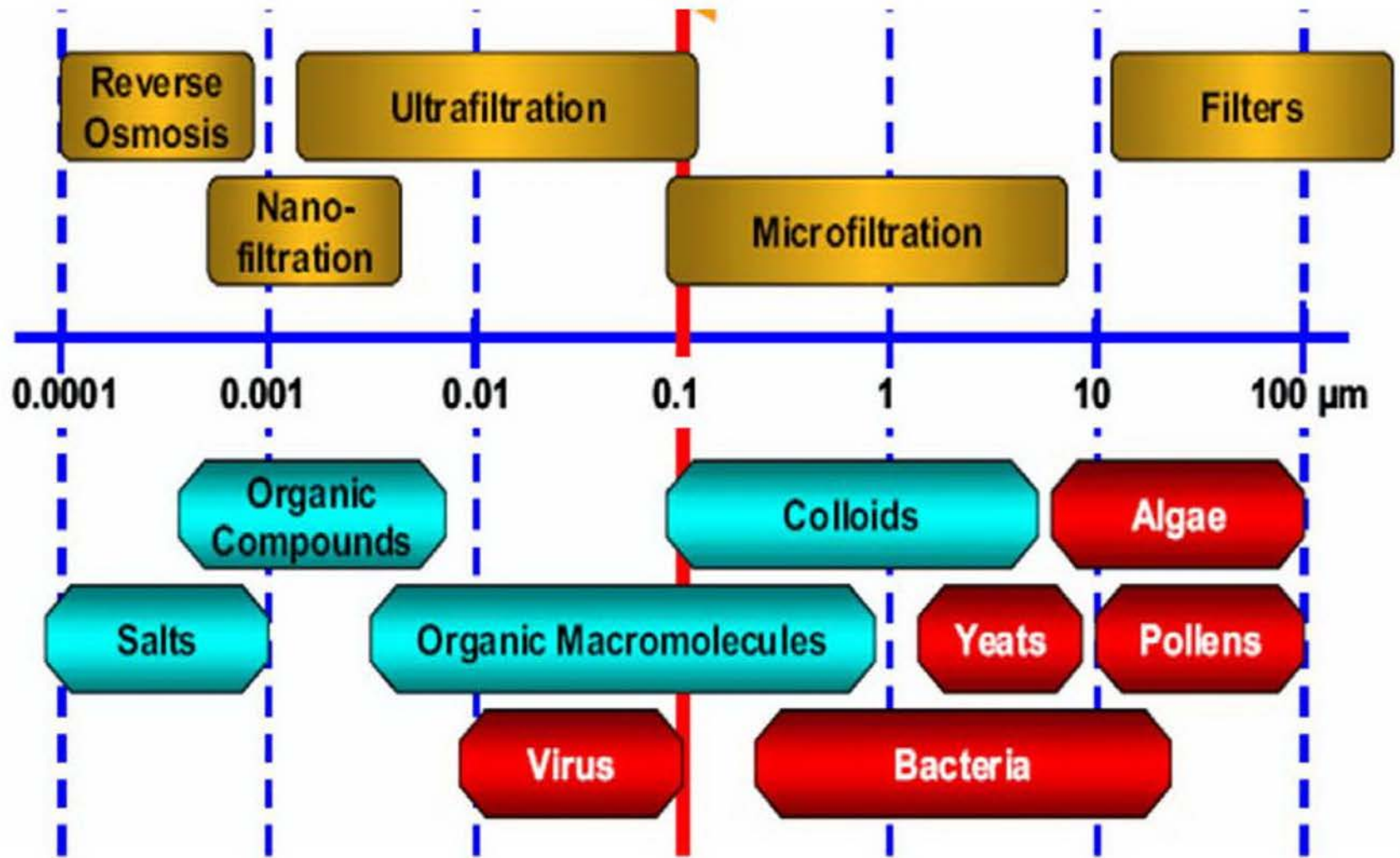
- Microbiological parameters

- include Coliform bacteria, *E. coli*, and specific pathogenic species of bacteria (such as cholera causing *Vibrio cholerae*), viruses, and protozoan Parasites

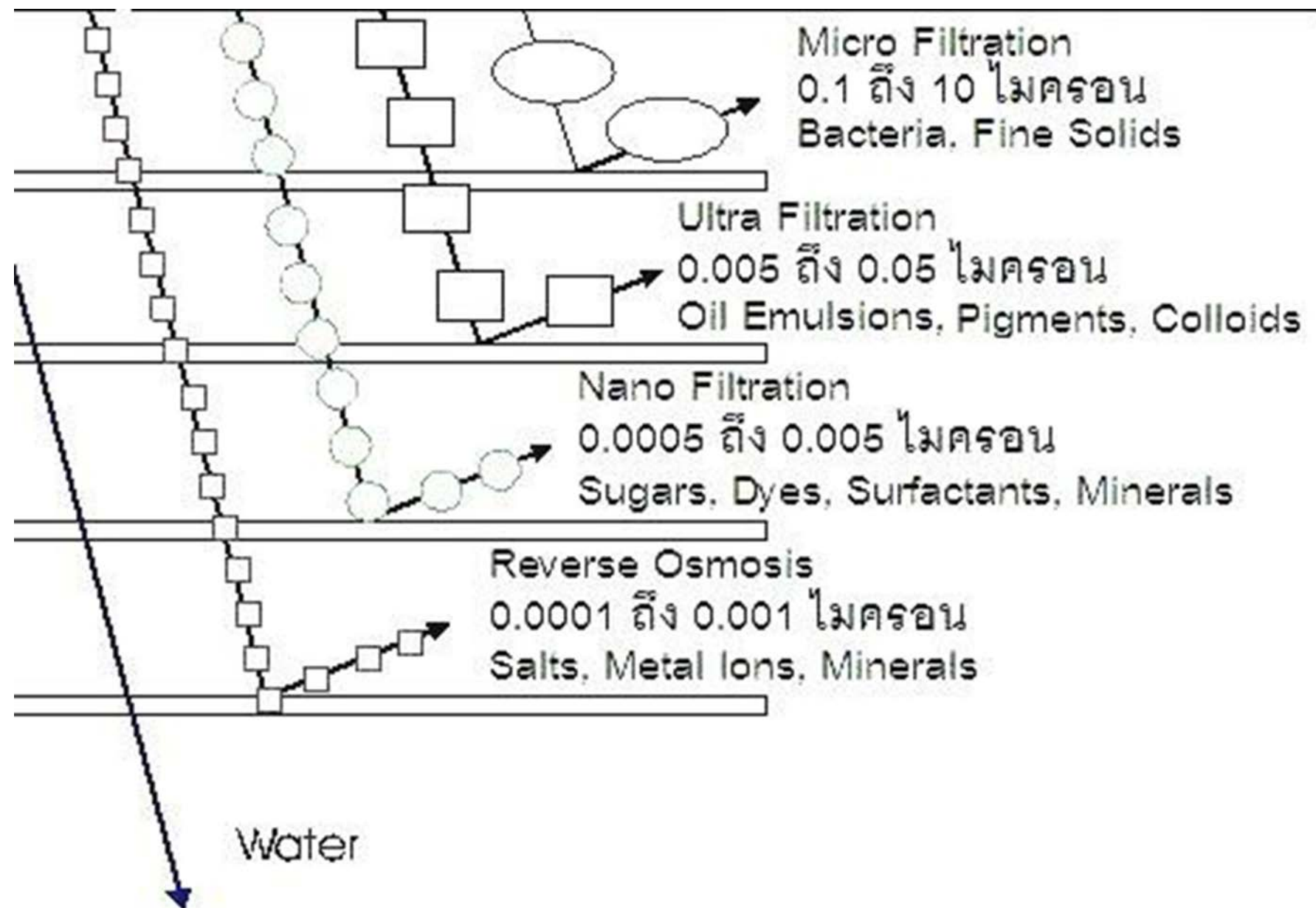
ขนาดของสารละลายต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในน้ำ มีขนาดโมเลกุลประมาณ

1. สารตะกั่ว	ขนาด 0.00031 ไมครอน
2. ฟอสเฟต	ขนาด 0.00029 ไมครอน
3. แคลเซียม	ขนาด 0.00028 ไมครอน
4. สารหนู	ขนาด 0.00024 ไมครอน
5. เหล็ก	ขนาด 0.00023 ไมครอน
6. แคลเซียม	ขนาด 0.00040 ไมครอน
7. โครเมียม	ขนาด 0.00023 ไมครอน
8. แคดเมียม	ขนาด 0.00040 ไมครอน
9. อลูมิเนียม	ขนาด 0.00027 ไมครอน
10. แบคทีเรีย	ขนาด 0.00042 ไมครอน
11. แบคทีเรีย	ขนาด 0.4-1 ไมครอน
12. ไวรัส	ขนาด 0.02-0.4 ไมครอน

<http://www.waterreuse-wts.com/t0102/index.php?pgid=index>

ชนิดของน้ำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการตาม ASTM แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1. น้ำปราศจากสารอินทรีย์หรือน้ำบริสุทธิ์สูง (organically – free pure water) จัดเป็นน้ำ type (I)
- 2. น้ำปราศจากไอออน (Deionization) จัดเป็นน้ำ type (II)
- 3. น้ำกลั่น (distilled water, DW) จัดเป็นน้ำ type (III)
- 4. น้ำทั่วไปที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ จัดเป็นน้ำ type (IV)

น้ำปราศจากสารอินทรีย์หรือน้ำบริสุทธิ์สูง
(organically – free pure water) จัดเป็นน้ำ type (I)

การผลิตน้ำบริสุทธิ์นี้จะมีกระบวนการผลิตหลายขั้นตอน
โดยเริ่มจากกระบวนการ Reverse osmosis (RO) ซึ่งอาจแบ่ง
ออกได้เป็น 2 แบบ คือ

Reverse osmosis (RO) แบบธรรมดา และ

Reverse Osmosis (RO) แบบกรองด้วยคาร์บอน

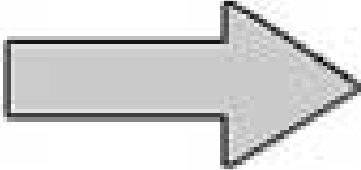
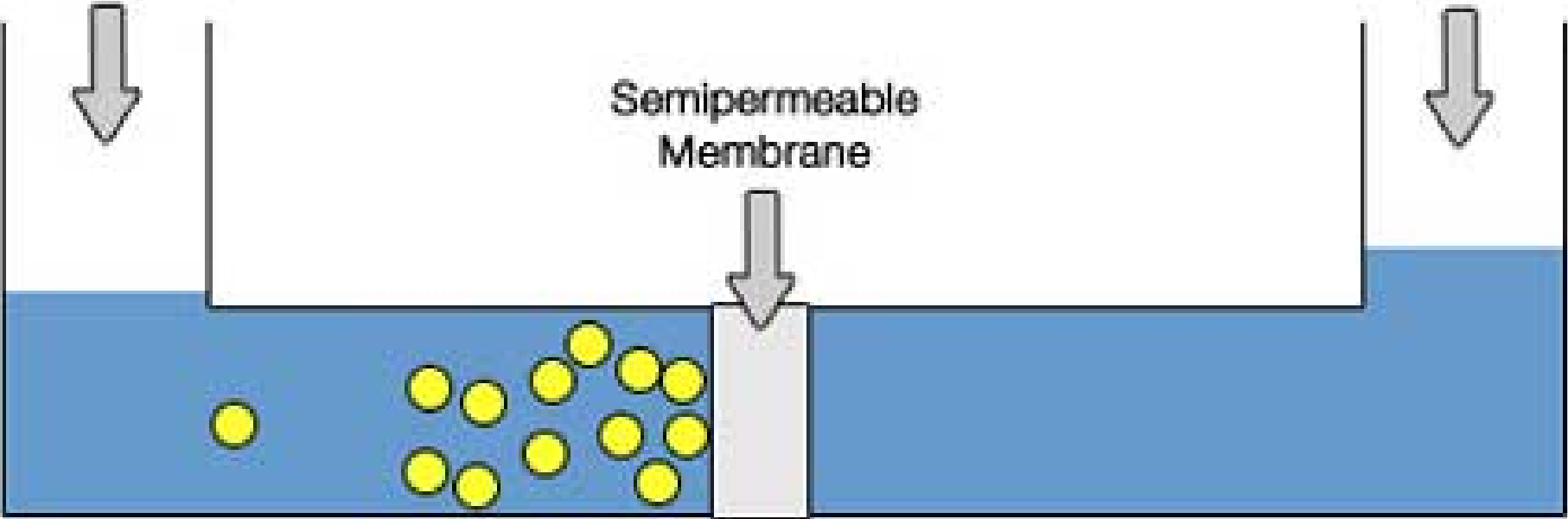
Reverse osmosis (RO) โดยการกรองผ่าน membrane filter

- เป็นวิธีการกรองที่สามารถขจัดโมเลกุลและไอออนหลาย ๆ ชนิด ออกจากสารละลายได้โดยการให้ความดันไปยังสารละลาย
- ขณะที่โมเลกุลหรือไอออนนั้นอยู่ด้านหนึ่งของเยื่อเมมเบรนที่จำเพาะ เยื่อเมมเบรนนั้นจะกั้นกรองไม่ให้โมเลกุลหรือไอออนที่มีขนาดใหญ่ผ่านรูบนเยื่อเมมเบรน แต่จะยอมให้ส่วนประกอบที่มีขนาดเล็กกว่ารูบนเยื่อเมมเบรนของสารละลายผ่านได้อิสระ
- ตัวกรอง หรือ reverse osmosis (RO) filter เป็นเยื่อเมมเบรนแบบคอมโพสิตฟิล์มบาง (thin film composite membrane; TFM หรือ TFC)

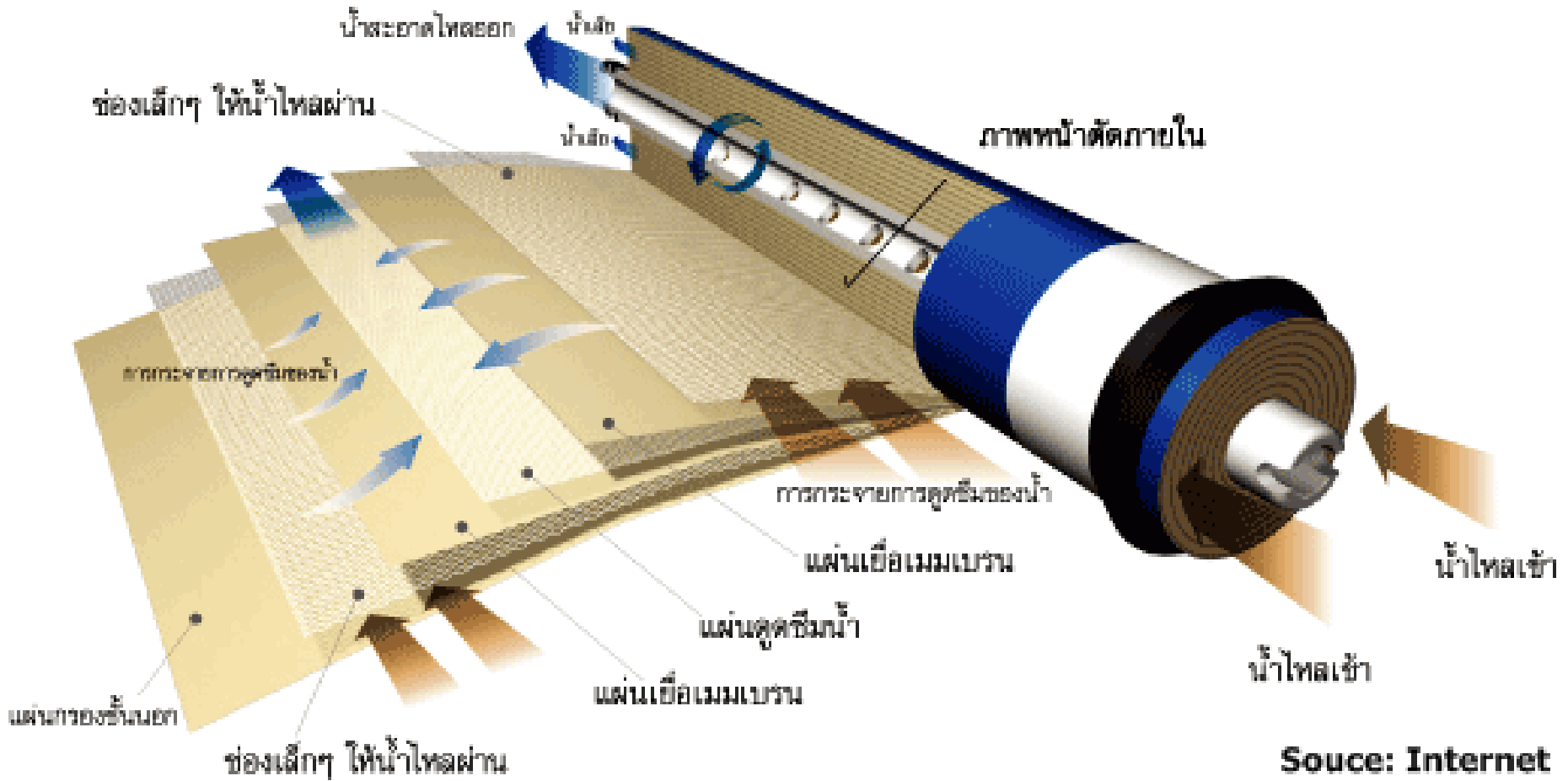
Reverse Osmosis

Applied Pressure

Pure Water

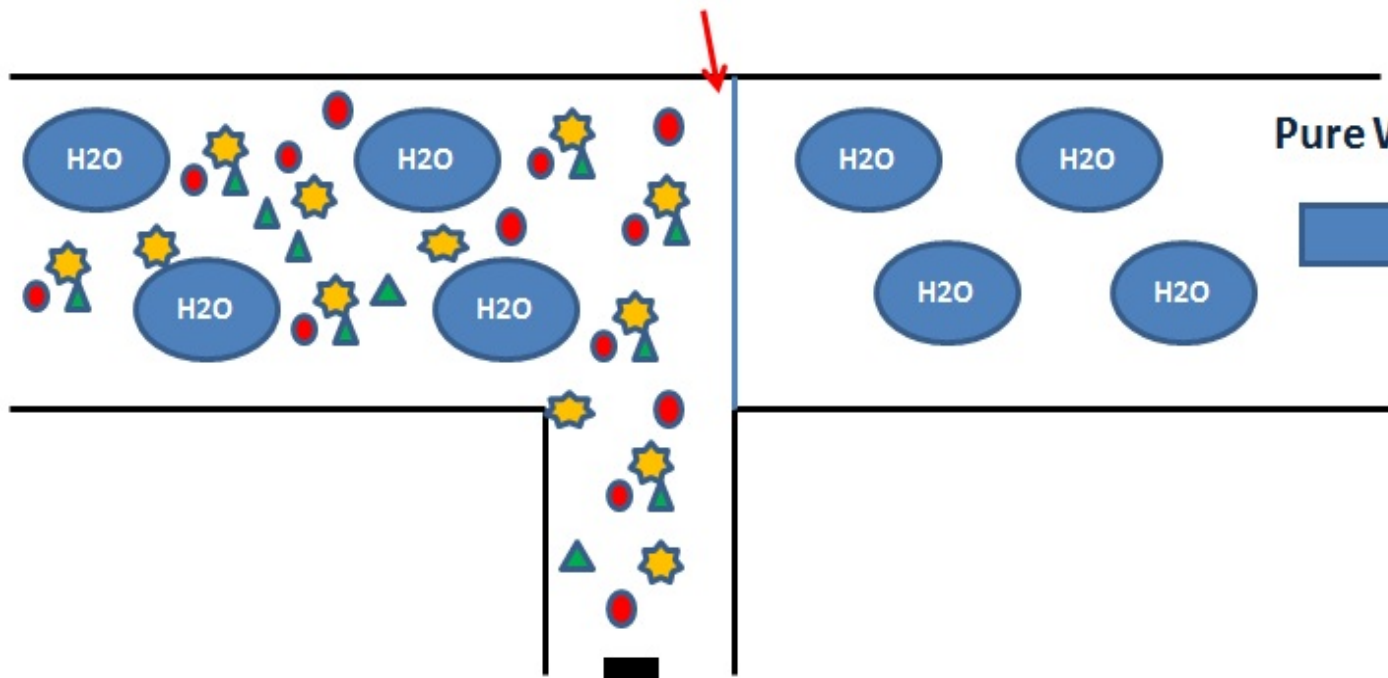
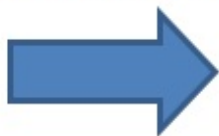
Direction of
Water Flow

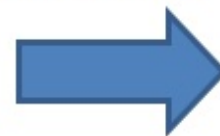
<http://www.brightbluewater.com/about-technology-ro.php?lang=th>

RO Membrane

Filtered Water

Pure Water

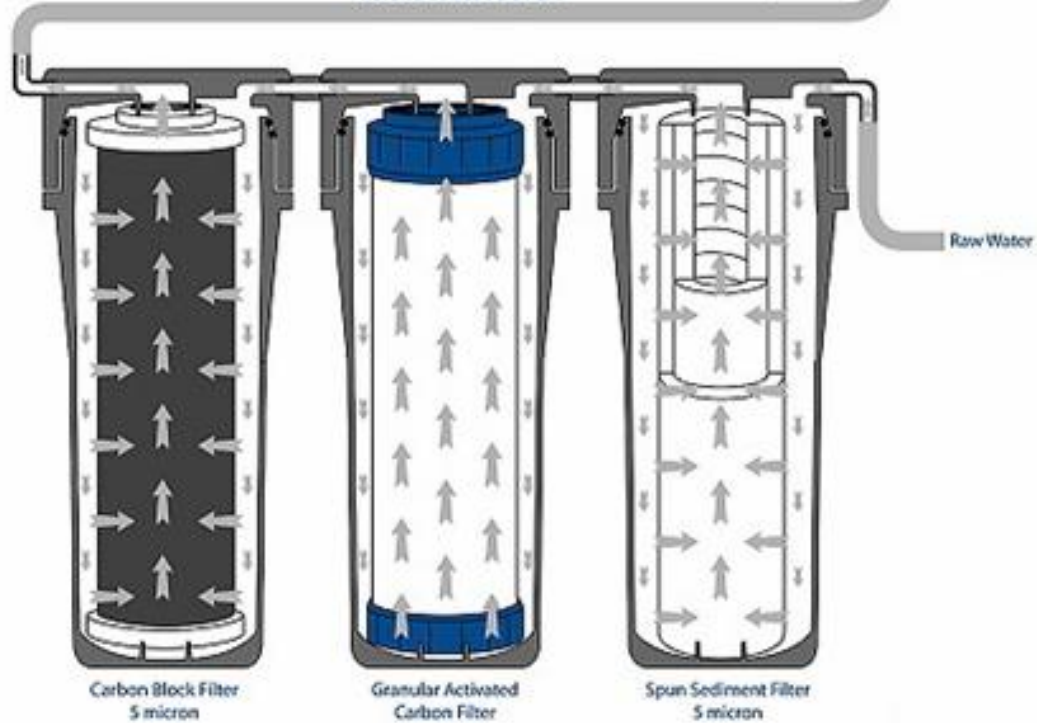
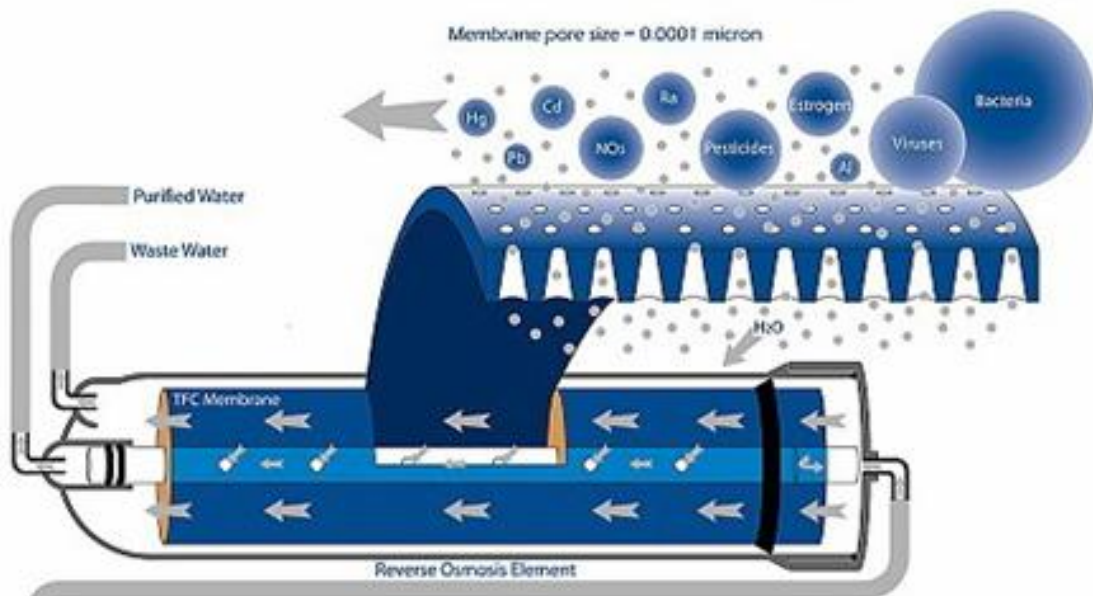

Contaminants to Drain

Reverse Osmosis (RO) Carbon filtration

- **Carbon filtration** เป็นวิธีการกรองด้วยหลักการการดูดซับทางเคมี โดยใช้ถ่านกัมมันต์ (activated carbon) เพื่อขจัดสิ่งปนเปื้อนและสิ่งเจือปนออกจากน้ำ
- ตัวกรองคาร์บอนสามารถใช้ในการขจัดพวกคลอรีน ตะกอน และสารประกอบอินทรีย์ที่ระเหยได้ออกจากน้ำ **แต่ไม่สามารถขจัด** เกลือ แร่ธาตุ และสารประกอบอินทรีย์ที่ละลายน้ำได้

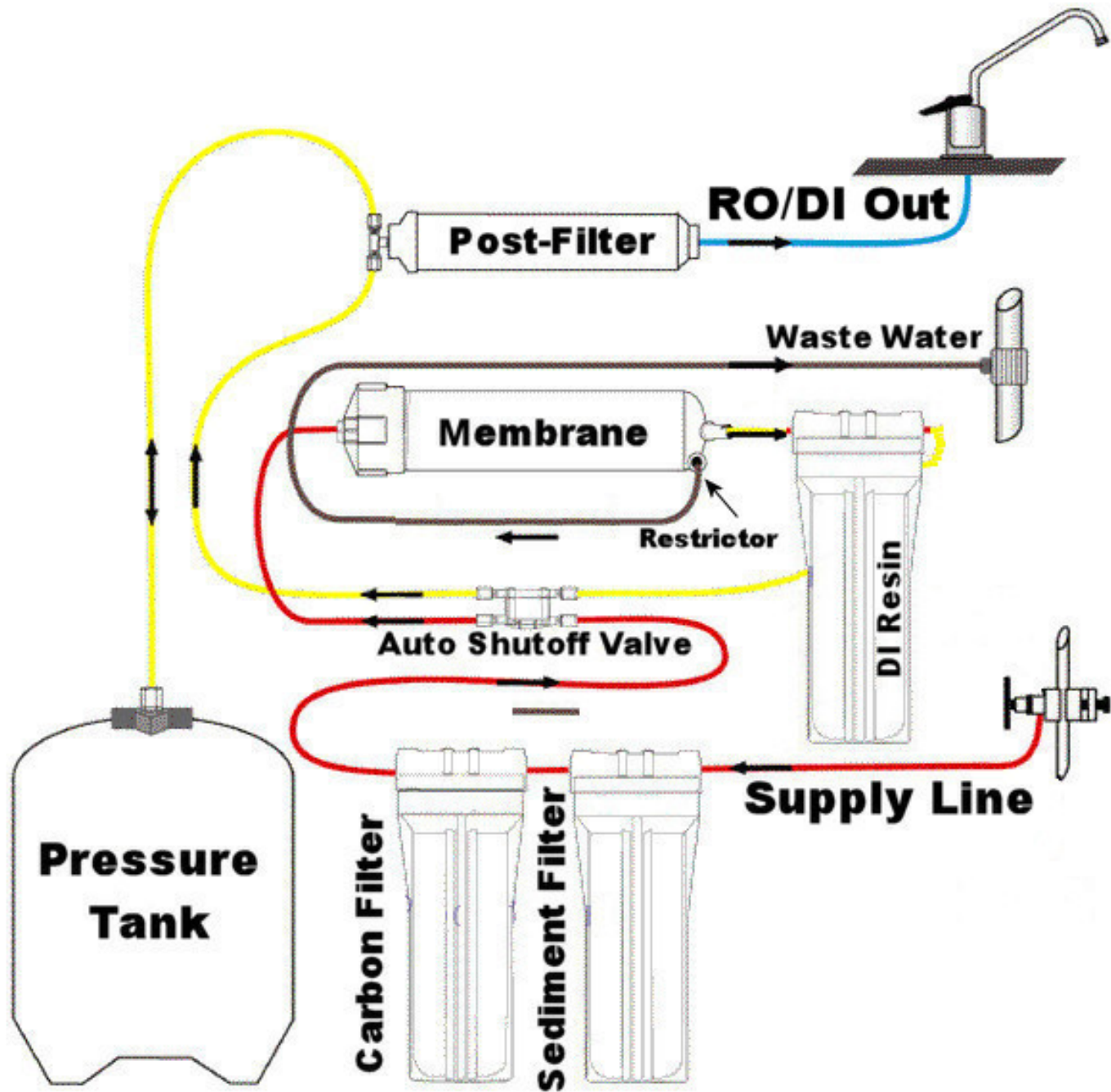
ขั้นตอนที่ 1 กรองน้ำดิบด้วยไส้กรอง PP ขนาด 5 ไมครอน (PP Sediment/Cartridge Filter): เป็นการกรองหยาบ คือกรองฝุ่น ทราย สนิมเหล็กมาติดมากับน้ำ

ขั้นตอนที่ 2 กรองด้วยไส้กรองคาร์บอน (Carbon Block Filter) : เป็นการกรองคลอรีน และ สารอินทรีย์ต่าง ๆ อีกทั้งช่วยปรับปรุงรสชาติ กลิ่น และ สีของน้ำอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 3 กรองด้วยไส้กรอง PP ขนาด 1 ไมครอน (PP Sediment/Cartridge Filter)หรือไส้กรองแบบเรซิน (Resin Filter): เป็นการกรองสารแขวนลอยขนาดเล็กมาก ๆ ได้ถึง 95% (Total Dissolved Solid : TDS) เพื่อปรับปรุงคุณภาพของน้ำก่อนเข้าสู่ RO เมมเบรน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเมมเบรน

ขั้นตอนที่ 4 กรองด้วยอาร์โอเมมเบรน (Reverse Osmosis Membrane : RO) ระบบของเมมเบรนจะเป็นฟิล์มขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถกำจัดความกระด้างของน้ำ รวมถึงสารปนเปื้อนที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ได้แก่ ตะกั่ว ทองแดง แบเรียม โคโรเนียม ปรอท โซเดียม แคลเซียม ฟลูออไรด์ ไนไตรต์ ไนเตรต และเซเลเนียม

ขั้นตอนที่ 5 กรองด้วยโพสต์คาร์บอน (Post Carbon filter) เป็นการปรับปรุงคุณภาพกลิ่น และ รสชาติของน้ำขั้นสุดท้ายเพื่อให้ได้น้ำสะอาด รสชาติดี

กระบวนการ Ultraviolet (UV) Oxidation

- เป็นกระบวนการทำลายโดยแสงยูวีหรือ oxidizing agents ซึ่งเกิดออกซิไดซ์สิ่งปนเปื้อนอินทรีย์ในน้ำ
- ตัว Oxidizing agents ได้แก่ โอโซน หรือไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ (H_2O_2) เป็นต้น
- น้ำบริสุทธิ์สูงนี้เหมาะสำหรับใช้ในเครื่อง HPLC, GC ตลอดจนน้ำสำหรับวิเคราะห์ค่า TOC
- น้ำชนิดนี้จะมีสมบัติค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) ประมาณ **0.056 μ S/cm** และมีค่าความต้านทานไฟฟ้า Resistivity ประมาณ **18.0 M Ω**

น้ำปราศจากไอออน (Deionization) จัดเป็นน้ำ type (II)

Deionized water (de-ionized water) หรือน้ำ DI เป็นน้ำที่
กำจัดไอออนเกลือแร่ ออกหมดแล้ว เช่นพวก

แคตไอออน sodium, calcium, iron, copper และ

แอนไอออน เช่น chloride และ bromide.

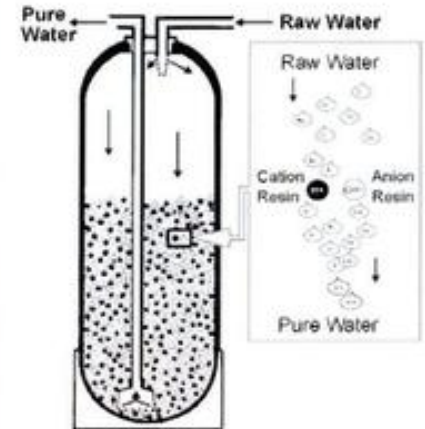

Deionized Water System

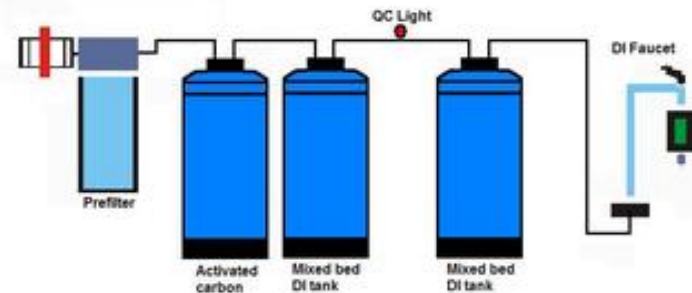
DI water systems for laboratory, medical and industrial markets. System produces ultrapure deionized water. System components include: prefiltration, activated carbon and mixed bed resin. Optional equipment, UV light system, recirculation pump, and submicron filtration.

Specifications:

System Size	GRC Capacity	Flow Rate (GPM)
618 System	2,500	1
818 System	5,000	1-2
844 System	12,000	5-7
1236 System	22,000	8-10
1447 System	36,000	10-15

Mixed Bed DI

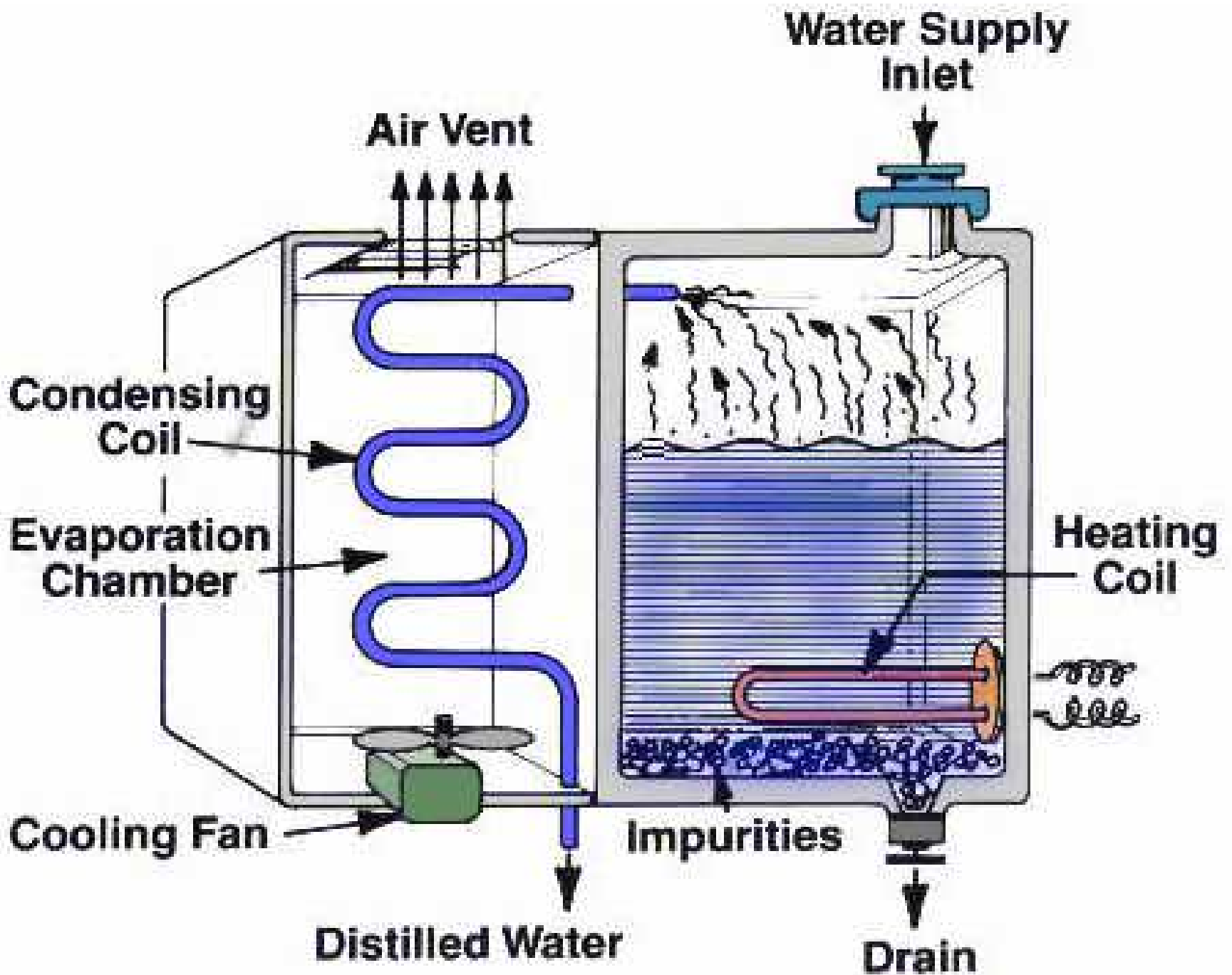
Sample Layout of a DI System

กระบวนการ Deionization

- เป็นกระบวนการทางกายภาพ ใช้เรซินแลกเปลี่ยนไอออนซึ่งประติษฐ์ขึ้นมาอย่างจำเพาะ
- เรซินจะยึดเหนี่ยวและกรองเกลือแร่ออกจากน้ำ (เนื่องจากสิ่งเจือปนน้ำส่วนใหญ่เป็นเกลือที่ละลายน้ำได้)
- **ข้อจำกัด:** deionization ไม่สามารถกำจัดพวกโมเลกุลอินทรีย์ที่ไม่มีประจุ, ไวรัส หรือแบคทีเรียได้
- ในบางครั้งอาจดักจับได้ในเรซินและถ้าประติษฐ์เรซินแอนไอออนที่จำเพาะสูงมากสามารถขจัดพวกแบคทีเรียแกรมลบได้
- น้ำชนิดนี้เหมาะสำหรับใช้ในการวิเคราะห์โลหะหนัก น้ำชนิดนี้จะมีสมบัติค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) ประมาณ 1.0 $\mu\text{S}/\text{cm}$ และมีค่าความต้านทานไฟฟ้า Resistivity ประมาณ 1.0 $\text{M}\Omega$

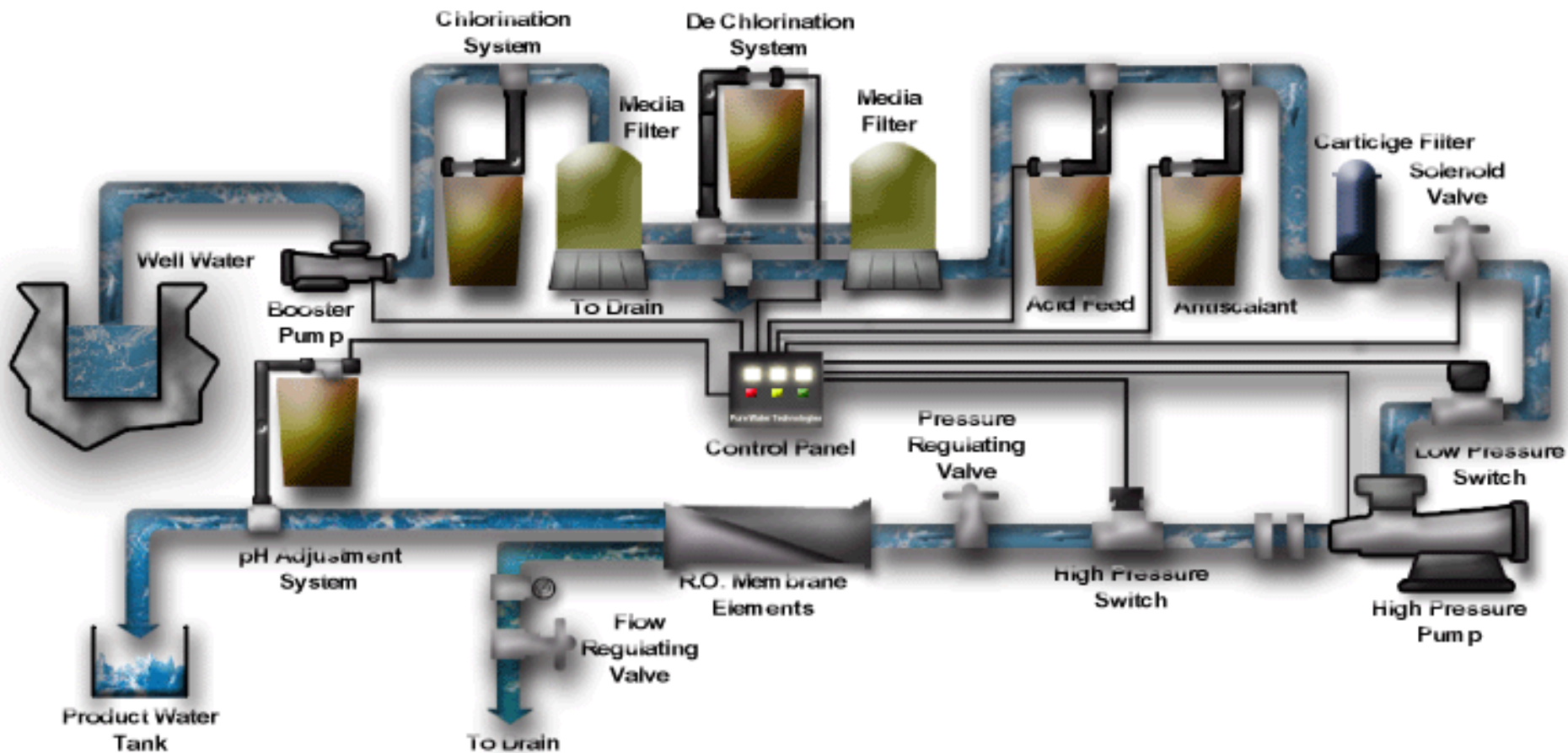
น้ำกลั่น (distilled water, DW) จัดเป็นน้ำ type (III)

- น้ำกลั่น โดยทั่วไปมักหมายถึงน้ำที่ถูกลบแร่ธาตุซึ่งได้ผ่านกระบวนการกลั่น
- มีสมบัติค่าการนำไฟฟ้า (electrical conductivity) น้อยกว่า 10 $\mu\text{S}/\text{cm}$
- น้ำกลั่น สามารถผลิตน้ำที่บริสุทธิ์มากได้ แต่ก็ยังหลงเหลือแร่ธาตุสีขาวหรือสีเหลืองได้ด้วยเหมือนกัน **และไม่สามารถยืนยันได้ว่า จะไม่มีเชื้อแบคทีเรีย** เจือปนในน้ำดื่มนั้นได้ ต้องระวังรักษาขวดหรือภาชนะใส่ก่อนใส่น้ำเสมอ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย

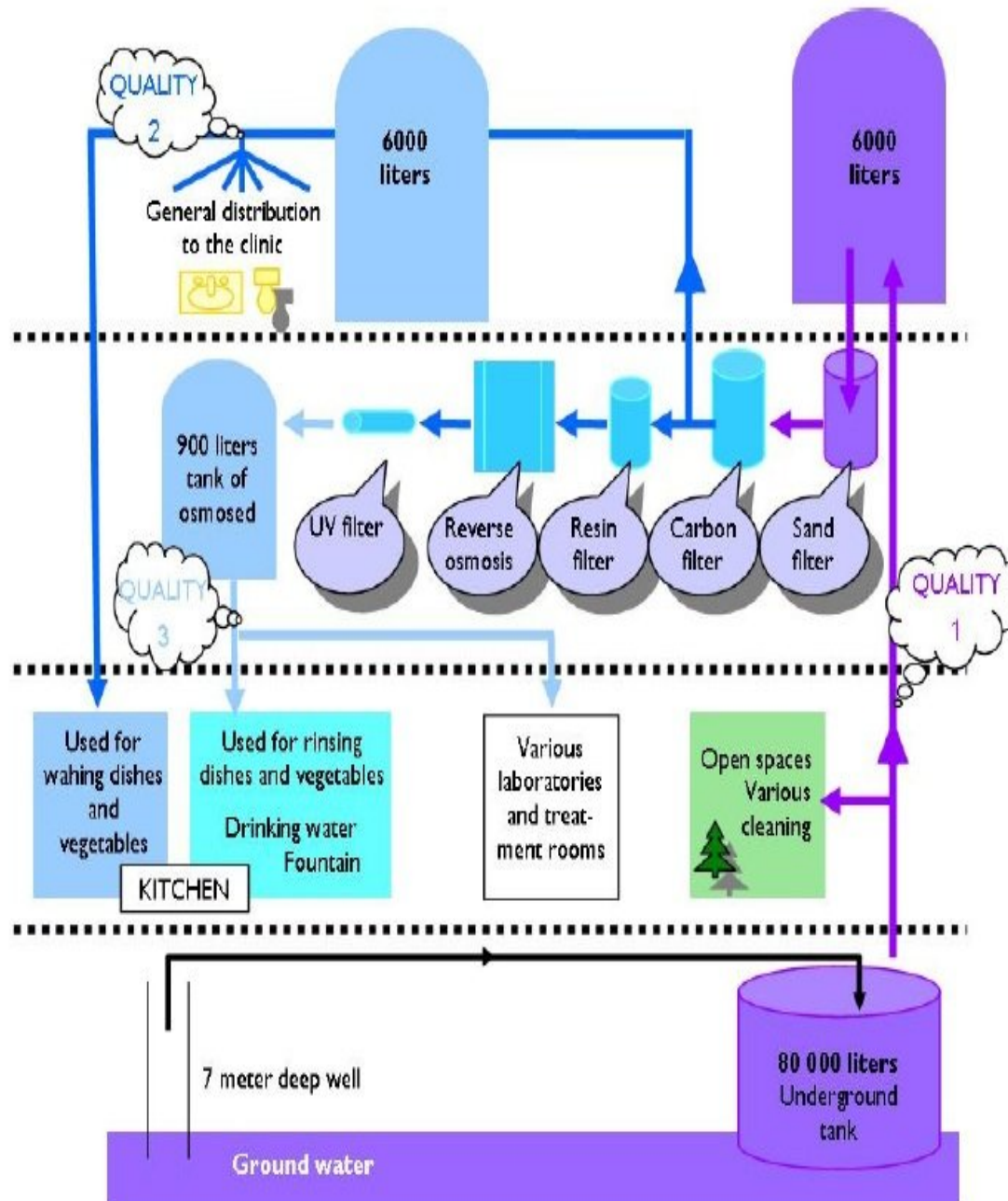

น้ำทั่วไปที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ จัดเป็นน้ำ **type (IV)**

- เป็นน้ำที่มีการปนเปื้อนมากกว่าทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาข้างต้น
- เป็นน้ำที่ใช้สำหรับการทดลองที่ต้องใช้น้ำปริมาณมาก ๆ เช่น การเตรียมสารเคมีที่ใช้สังเคราะห์สาร และใช้สำหรับล้างเครื่องแก้ว

Operational Flow Diagram

สรุป

- ในการวิเคราะห์/ทดสอบ น้ำที่จะนำมาใช้ในห้องปฏิบัติการควรเลือกน้ำที่เหมาะสมกับงานวิเคราะห์/ทดสอบ เนื่องจากงานวิเคราะห์/ทดสอบแต่ละงานต้องการความบริสุทธิ์ของน้ำต่างกัน
- สำหรับเครื่องมือที่มีความอ่อนไหวง่ายจำเป็นต้องใช้น้ำที่มีความบริสุทธิ์สูงเนื่องจากจะทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวเครื่องมือ
 - ✓ การวิเคราะห์/ทดสอบ โลหะหนักมีความจำเป็นต้องเลือกใช้น้ำที่ปราศจากไอออน
 - ✓ หากวิเคราะห์/ทดสอบงานทางเคมีทั่วไปก็สามารถใช้น้ำกลั่นได้
- เหตุผลที่ควรเลือกน้ำให้เหมาะสมต่อวัตถุประสงค์การใช้งาน ไม่ส่งผลต่อการทดสอบและต้นทุนการผลิตต่ำ

เอกสารอ้างอิง

1. น้ำ ที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ อ้างถึงวันที่ 24 มกราคม 2554 เข้าถึงได้จาก <http://www.aquatoyou.com/index>.
2. เรื่องน้ำรู้ น้ำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ อ้างถึงวันที่ 27 มกราคม 2554 เข้าถึงได้จาก <http://www.most.go.th/osm/index.php/km-osm/329---30-53>
3. น้ำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ อ้างถึงวันที่ 17 มกราคม 2554 เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/12435/407574>
4. น้ำที่ใช้ในห้องปฏิบัติการ อ้างถึงวันที่ 27 มกราคม 2554 เข้าถึงได้จาก <http://www.dss.go.th/dssweb/st->